FOCUSKAART STOTTEREN KLEUTERS

Wanneer doorverwijzen?

Als leerkracht in de kleuterklas raden we in ieder geval aan om alle ouders die bezorgd zijn door te verwijzen: we dienen hen correct te informeren, ook als het niet om stotteren gaat. Gaat het wel om stotteren dan is het optimaliseren van het rijpingsklimaat voor het '***spreekdeeltje'*** essentieel!

Een aantal richtlijnen:

- **In ieder geval stuur je best door als ouders bezorgd zijn, dan dienen we hen immers correct te informeren!**
- **Als stotteren meer dan 3 maand (en zeker na 6 maanden)aanhoudt of blijft cyclisch voorkomen.**
- **Als de kleuter zich zorgen maakt, meer gaat mee duwen en vechten of zich terugtrekt.**
- **Als stotteren familiaal voorkomt.**
- **Als er bijkomende spraak-of taalproblemen zijn**.

 Niet al deze factoren dienen aanwezig te zijn, het is een of – of verhaal!

Hoe detecteren en doorverwijzen?

Informeer bezorgde ouders over het feit dat er normale onvloeiendheden zijn en dat er stotteren is. Stel hen gerust dat een informatief gesprek bij de logopedist-stottertherapeut hen uitsluitsel kan geven. Bovendien kan je hen ook geruststellen met de informatie dat dit nog niet betekent dat er therapie nodig zal zijn!

Ben jij als leerkracht bezorgd, maar is de ouder zelf niet bezorgd, dan willen we in eerste instantie geen onnodige bezorgdheid creëren. Er bestaat een detectie instrument voor 4-5 jarigen. Dit kan je via de logopedist-stottertherapeut bevragen. Hij/zij zal je nog meer signalen aanreiken om je doorverwijzing te staven.

Bovenstaande kenmerken geven in ieder geval met zekerheid reden voor doorverwijzing.

Hoe reageer je als leerkracht op het stotteren van de kleuter?

Leerkrachten in het kleuteronderwijs zijn erg vaardig in het ***reflecteren*** of ***schaduwen***. Dit is een techniek die u in de communicatie met een stotterende kleuter kan inzetten zo vaak u kan: schaduw de boodschap die de kleuter net stotterend bracht.

Voorbeeld: Kleuter: *"Mij-mij-mmmmijn zusje iiiiis gevald vandaag!"* Juf: *"Oei, is jouw zusje gevallen? Heeft ze veel pijn?"*

Zeker wanneer de rode draad van het verhaal door veel stottermomenten wat zoek is, heeft de kleuter hieraan veel steun! Het helpt zeker om zijn verhaal te structureren en hij krijgt de boodschap dat u hem begrepen heeft. Zoals je in bovenstaand voorbeeld merkt, is dit ook de methode bij uitstek

om taalfouten te verbeteren. Onderzoek wijst uit dat kleuters beter en meer taal leren uit een dergelijk reflecterend model . Wanneer je corrigerend verbetert verhoog je ook de spreekdruk voor de kleuter. Spreekdruk is een factor die verstorend werkt voor het 'spreekdeeltje'.

Voorbeeld: "*het is niet gevald maar gevallen*": het woord is bij deze reactie uit de context van de zin gelicht en verliest er zijn verband mee. Kinderen leren veel minder uit dit model.

Geef ***geen technische adviezen*** zoals "spreek eens trager, denk eerst eens goed na, adem eerst eens diep…". Deze adviezen zijn ten eerste te moeilijk om uit te voeren voor kleuters. Probeer zelf maar eens een hele tijd trager te praten of telkens diep te ademen voor je spreekt. Bovendien geven ze veel druk en geven ze aanleiding om 'trucjes' te ontwikkelen die heel snel een gewoonte worden en die het spreken voor de kleuter echt moeilijker maken.

Behoud een ***natuurlijk oogcontact*** en respecteer de ***beurtwissel***. Deze kleuter heeft mogelijks meer tijd nodig om een uiting af te werken. Ook hiervoor hebben de meeste leerkrachten reeds enorm creatieve hulpmiddelen bedacht om de beurtwissel in de klas te regelen.

Stel aan deze kleuter vooral ***gesloten vragen*** in een gesprek. Open vragen moet de kleuter een groot geheel aan informatie ordenen en daaruit selecteren wat hij precies gaat vertellen. Via een gesloten vraag geeft deze opdracht minder druk. Als je voldoende wacht na de vraag zal de kleuter zelf bepalen wat hij aan het antwoord ('ja/neen') nog wil toevoegen.

Voorbeeld van een gesloten vraag: Juf: *"Was het leuk bij oma dit weekend?"* Kleuter: *"Ja hoor!"* of: *"Ja hoor…. Mijn oma heeft koekjes gebakken."*

Voorbeeld van een open vraag: Juf: *"Wat heb jij allemaal gedaan bij je oma?"* Deze vraag stelt hogere eisen aan het taalformuleringsproces, en geeft om deze reden meer spreekdruk.

Deze tips kan je in periodes van veel stotteren best zo vaak toepassen als je kan!

Hoe kunnen leerkracht uit de kleuterklas en logopedist-stottertherapeut samen werken?

De wederzijdse uitwisseling van informatie tussen de leerkracht en de therapeut is van onschatbare waarde en komt de kleuter die stottert onbetwistbaar ten goede!

De leerkracht kent de kleuter door en door en kan de kleuter in veel verschillende spreekmomenten observeren. De informatie over het spreken van elke dag is van onschatbare waarde.

De logopedist – stottertherapeut wil samen met de ouders en de leerkracht de verstorende factoren aanpakken. Daarvoor is de informatie van de kleuterklas essentieel.

Indien er wel directe therapie nodig is, is het aangewezen dat de leerkracht de kleuter op dezelfde wijze over het stotteren aanspreekt als de logopedist-stottertherapeut en de ouders dat doen. De leerkracht kan zo ook mee helpen om het spreken specifiek te ondersteunen. Dit laatste wordt best samen met de behandelend stottertherapeut overlegd.